

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/157/140/94

ZAUFIANIE DO POLITYKÓW WE WRZEŚNIU '94

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Od blisko pół roku opinie o czołowych postaciach polskiej sceny politycznej są dość stabilne. Niezaprzeczalnym liderem rankingu¹ nadal jest **Jacek Kuroń**. Popularność byłego ministra pracy utrzymuje się na dosyć wyrównanym a zarazem wysokim poziomie. Można zatem powiedzieć, że od kilkunastu miesięcy jest on najpopularniejszym politykiem kraju.

Równie wysokie jak Jacka Kuronia są obecnie notowania **Waldemara Pawlaka**. Popularność premiera od marca tego roku utrzymuje się niemal na nie zmienionym poziomie. Mimo iż we wrześniu po raz kolejny nastąpiło pogorszenie się opinii o rządzie², zaufanie do premiera nie zmalało. Nieznaczny wzrost zaufania (o 4 punkty procentowe) zyskał **Zbigniew Religa**, który w rankingu polityków i osobistości życia publicznego od kilku miesięcy zajmuje trzecią lokatę za Kuroniem i Pawlakiem.

W rankingu polityków budzących największą społeczną nieufność również nie nastąpiły zasadnicze przesunięcia. Tradycyjnie pierwsze miejsce zajmuje w nim **Jarosław Kaczyński**, jednak w ciągu ostatniego półrocza jego pozycja nieznacznie się poprawiła. Znalazło to swój wyraz we wzroście odsetka osób obdarzających go zaufaniem (od marca '94 o 8 punktów procentowych) oraz w jednoczesnym spadku odsetka respondentów deklarujących nieufność (od marca '94 o 11 punktów). Wzrost notowań lidera PC spowodował, że pod względem społecznego braku zaufania zajął on we wrześniu pozycję *ex aequo* z **Lechem Wałęsą** (odpowiednio 48% i 47% respondentów deklarujących nieufność). Trzecim politykiem w hierarchii nieufności jest lider KPN **Leszek Moczulski**.

Do osób najmniej znanych w dalszym ciągu należą: **Michał Strąk** i **Wiesław Kaczmarek**. Nieznajomość szefa URM i ministra przekształceń własnościowych deklaruje ponad połowa badanych.

---

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (52) przeprowadzono w dniach 2-5 września '94 na 1219-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

² Zob. komunikat CBOS "Zaufanie do rządu", wrzesień '94.

Tabela 1. Stosunek do polityków we wrześniu '94

Politycy	Odsetek respondentów deklarujących:				Średnia ocen
	zaufanie	nieufność	obojętność	nieznajomość	
J. Kuroń	71	15	11	1	1.7
W. Pawlak	70	14	15	1	1.9
Z. Religa	59	8	14	18	2.2
A. Kwaśniewski	57	15	17	9	1.4
A. Olechowski	56	9	15	19	1.8
J. Oleksy	53	14	20	13	1.3
T. Zieliński	53	5	13	27	2.4
W. Cimoszewicz	47	21	21	9	0.7
H. Suchocka	47	31	19	2	0.3
T. Mazowiecki	45	30	22	2	0.2
M. Krzaklewski	41	24	20	14	0.5
B. Geremek	38	26	23	11	0.2
L. Balcerowicz	36	34	22	7	- 0.2
E. Spychalska	36	12	19	32	0.9
L. Wałęsa	36	47	15	0	- 0.7
L. Miller	33	25	22	18	0.1
R. Bugaj	32	14	23	30	0.6
L. Moczulski	31	41	21	6	- 0.6
G. Kołodko	30	7	22	40	0.9
J. Nowak-Jeziorański	29	14	16	40	0.7
W. Chrzanowski	27	31	20	20	- 0.4
J. Kaczyński	24	48	19	8	- 1.1
A. Łuczak	23	8	18	50	0.7
M. Jankowski	18	13	17	51	0.2
W. Kaczmarek	17	9	15	58	0.2
M. Strąk	15	10	17	57	0.2

Pierwszy po okresie wakacyjnym sondaż popularności osób z pierwszych stron gazet zdaje się świadczyć, że notowany w maju³ i lipcu spadek zaufania do polityków SLD nie okazał się trwałą tendencją. Aleksander Kwaśniewski i Włodzimierz Cimoszewicz odzyskali poziom notowań z marca tego roku (odpowiednio 57% i 47% osób deklarujących zaufanie). Jednocześnie w porównaniu z majem nastąpił - w przypadku lidera SdRP o 4 punkty procentowe, a w przypadku wicepremiera o 6 punktów - spadek odsetka respondentów deklarujących do nich nieufność. Gasną również reminiscencje wiosennych akcji strajkowych, które spowodowały prawdopodobnie wzrost nieufności do przywódców dwu największych związków zawodowych. We wrześniu obniżył się poziom nieufności zarówno w stosunku do Ewy Spychalskiej, jak i Mariana Krzaklewskiego - odpowiednio o 4 i 8 punktów procentowych.

Postacią polskiej sceny politycznej, której popularność w ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy stale wzrasta, jest Tadeusz Zieliński. W ostatnim sondażu zaufanie do niego deklarowała już ponad połowa badanych. Równocześnie Rzecznik Praw Obywatelskich jest osobą, która w porównaniu z politykami i osobistościami życia publicznego figurującymi w rankingu, wzbudza najmniej niechęci (5%). We wrześniowym pomiarze uzyskał on także najwyższą średnią ocen (2.4). Wskaźnik ten w badaniu popularności polityków ma tę zaletę, że pozwala na wyeliminowanie wpływu, jaki wywiera na wielkość deklarowanego zaufania bądź nieufności zakres społecznej znajomości poszczególnych osób. Dodatkowa informacja, jaką niesie ze sobą średnia, to możliwość określenia stopnia, w jakim badani ufają (bądź nie ufają) danej osobie. Ponieważ blisko jedna trzecia respondentów przyznała, że nazwisko Tadeusza Zielińskiego nic im nie mówi, bardziej wiarygodny niż rozkłady procentowe wskaźnik jego popularności stanowi wysoka średnia ocen. Na jej podstawie można stwierdzić, że Rzecznik Praw Obywatelskich jest dla znających go respondentów postacią niekontrowersyjną (w znaczeniu: pozytywnie ocenianą przez większość z nich), a także budzącą społeczne zaufanie w większym stopniu niż pozostali politycy.

W odwrotnej sytuacji znajduje się natomiast lider Unii Wolności. Pozycję Tadeusza Mazowieckiego w rankingu od kilku miesięcy charakteryzują wahania poziomu społecznego zaufania. W stosunku do maja (54% badanych deklarujących zaufanie) nastąpił spadek jego

---

³ Zob. komunikat CBOS "Zaufanie do polityków w maju '94", czerwiec '94.

popularności o 9 punktów procentowych przy jednoczesnym wzroście braku zaufania o 7 punktów. Być może jest to efektem upublicznienia się konfliktów w łonie Unii (m.in. sprawa Barbary Labudy).

Tabela 2. Zmiany zaufania do polityków

	Odsetek deklarujących zaufanie (według terminów badań)																	
	'92					'93							'94					
	III	V	VI	IX	XI	I	II	III	IV	VI	VIII	IX	XI	I	III	V	VII	IX
W. Pawlak	23	25	73	61	62	62	57	59	58	64	65	72	81	77	69	68	65	70
H. Suchocka	--	--	65	77	82	77	71	77	73	74	60	66	60	56	48	48	47	47
T. Mazowiecki	49	54	59	58	68	67	63	58	64	62	57	62	47	49	52	54	47	45
J. Kuroń	86	84	88	83	82	80	74	74	75	67	61	59	58	66	72	71	71	71
A. Kwaśniewski	29	28	31	26	26	28	29	28	31	39	39	46	58	56	57	53	53	57
L. Wałęsa	51	48	52	47	52	50	43	44	47	52	35	44	47	43	35	35	34	36
T. Zieliński	--	--	--	--	26	37	--	33	37	48	45	43	41	48	47	45	46	53
B. Geremek	52	44	46	39	43	40	--	40	33	39	36	41	42	42	42	40	38	38
M. Krzaklewski	36	37	39	35	37	45	--	45	43	52	41	40	38	39	37	39	43	41
W. Cimoszewicz	36	27	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	49	47	46	39	40	47
R. Bugaj	21	--	--	--	--	--	28	--	--	28	30	37	45	45	34	36	30	32
M. Jankowski	--	--	16	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	20	19	18
L. Moczulski	33	39	38	35	39	38	35	31	40	35	34	33	28	29	25	29	33	31
A. Olechowski	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	31	45	52	54	55	59	56
A. Łuczak	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	20	--	--	17	18	23
E. Spychalska	22	26	28	31	29	33	--	32	34	41	39	28	37	32	35	35	37	36
W. Chrzanowski	30	25	35	32	29	32	--	30	27	30	25	26	28	29	24	25	29	27
J. Oleksy	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	24	51	50	54	53	52	53
L. Miller	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	16	30	34	37	33	29	33
J. Kaczyński	22	23	17	17	15	17	18	15	17	15	14	15	15	15	16	20	20	24
M. Strąk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	12	13	14	12	13	15
Z. Religa	--	--	--	--	--	--	67	--	--	--	--	--	--	--	67	57	55	59
L. Balcerowicz	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	32	--	--	--	39	41	39	36
W. Kaczmarek	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	12	16	16	17

Od kilkunastu miesięcy pierwsze miejsce w rankingu pod względem zaufania zajmuje Jacek Kuroń. Listę osób budzących największą nieufność w dalszym ciągu otwiera Jarosław Kaczyński, chociaż w ciągu ostatnich trzech miesięcy jego pozycja się poprawiła. W przeciwieństwie do dwóch polityków SLD - Aleksandra Kwaśniewskiego i Włodzimierza Cimoszewicza, których notowania po letniej "zapaści" wzrosły, kryzys społecznej popularności przeżywa lider Unii Wolności Tadeusz Mazowiecki. Wzrasta natomiast społeczne zaufanie do Rzecznika Praw Obywatelskich - Tadeusza Zielińskiego.